

DR. JUHÁSZ ERIKA
– CSULÁK-MULITER
MARIANN

Képzésekkel a határon túli magyar közösségekért

A Nemzeti Művelődési Intézet küldetése, hogy a közösségeket képessé tegye saját értékeik felismerésére, és az ebből adódó lehetőségek hasznosítására. Ennek támogatására képzések, tudásmegosztó alkalmak és képzésfejlesztés révén szeretné a megfelelő szakmai utánpótlást biztosítani Magyarországon és a Kárpát-medencei magyar közösségek körében egyaránt.

A 2018. évi határon túli képzéssorozat célja a határon túli magyar közművelődéssel, közösség-szervezéssel, társadalomszervezéssel összefüggő személyes képességek továbbfejlesztése, továbbá olyan szakmai kapcsolatok kialakítása volt, amelyek elősegítik a helyi kezdeményezésű kulturális gyakorlatok sikerességét. A tréningeken erdélyi, vajdasági és felvidéki, elsősorban kultúrával és művelődésszervezéssel foglalkozó civilek, közművelődési és kulturális szakemberek vettek részt, akik szervesen hozzájárulnak településük értéktartásához, a kultúra által történő társadalomszervezéséhez.

A képzések szakmai tartalmát, tananyagát, oktatóit, vizsgakövetelményeit és a sikeresen teljesítő résztvevők tanúsítványát (illetve Vajdaságban oklevelét) a Nemzeti Művelődési Intézet adta. A határon túli partnerszervezetek a programhoz kapcsolódó pályázatokat

Határon túli magyar közösségek szakembereinek és önkénteseinek képzése 2018.

Térség	Képzés megnevezése	Résztvevők száma
Erdély	Értéktartás a helyi közösségekben 1. csoport	17 fő
	Szervezeti hatékonyságnövelő komplex tréning 1. csoport	19 fő
	Többfunkciós kulturális intézmények vezetőinek képzése	20 fő
	Amatőr művészeti csoportok mentorálása	15 fő
	Értéktartás a helyi közösségekben 2. csoport	16 fő
	Szervezeti hatékonyságnövelő komplex tréning 2. csoport	17 fő
Vajdaság	Közösségi tervezés és értéktartás műhelymunka 1. csoport	17 fő
	Közösségi tervezés és értéktartás műhelymunka 2. csoport	22 fő
	Közösségi tervezés és értéktartás műhelymunka 3. csoport	32 fő
Felvidék	Értéktartás a helyi közösségekben	23 fő
Összesen	10 képzés	198 fő

készítették el, a megnyert képzési projekteket menedzselték, így ennek keretében a célcsoport toborzását, a képzési helyszín biztosítását, a szállás és étkezés, valamint a kísérő kulturális programok szervezését látták el.

Képzések Erdélyben

Az erdélyi közművelődéssel, közösségekkel foglalkozó szakemberek számára szervezett képzéssorozatot a Nemzeti Művelődési Intézet, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) közösen valósította meg. A tréningekre Erdély különböző részeiből érkeztek a résztvevők: a Partiumtól egészen

Kovácsna megyéig tömbmagyarság és a szórvány területéről egyaránt. A résztvevők között volt közigazdász, bábcsoportvezető, tanár stb. végzettséggel rendelkező szakember. Szinte mindegyik résztvevő valamilyen hagyományörző tevékenységgel (viseletkészítés, néptánc, népdal éneklés stb.) is foglalkozott. Az elhangzott előadások, valamint közösen elvégzett csoportos műhelyfeladatok hatékonyan segítettek a résztvevők kompetenciáját. Az átadott saját tapasztalatok és élmények a továbbiakban még eredményesebbé tehetik a tevékenységüket.

Az „Értéktartás a helyi közösségekben” című tréningen a kultúra, a kultúra, mint érték, a helyi kultúra – a helyi identitás témakör tisztázásán túl a hungarikumok és a

nemzeti értékek (az Erdélyi Értéktár áttekintésével) is bemutatásra kerültek. Az elmélet (pl. fogalmak, törvényi háttér) áttekintése után az értéktárás módszertani ismeretei következtek, és az úgynevezett „jó gyakorlatok” átadására is sor került. A közösségi tervezés és közösségi felmérés módszertana kiemelt szerepet kapott a tréningen, amelyet gyakorlatokon (pl. SWOT analízis, Tankatalógus) keresztül sikerült átbeszélni és megvitatni a résztvevő szakemberekkel. Fontos volt, hogy a képzés végére egy saját települési értéktár és egy szabadon választott nemzeti érték előterjesztésének a terve is elkészüljön.

A „Szervezeti hatékonyságnövelő komplex tréning”-en a jól bevált gyakorlatok megismerésén és a ha-

tékonyaságot növelő módszereken volt a hangsúly. Az erdélyi közművelődési szervezetek és intézmények humán és infrastrukturális ellátottságának elemzésén túl kü-

lönöző stratégiaalkotási és kommunikációs gyakorlatokra (pl. az asszertív kommunikáció, a workshop, a prezentáció) is sor került. Zárásként az erdélyi magyar szervezetek szerepének a román kulturális stratégiában történő megvitatására is sor került. A képzés végén saját intézményeik, szervezeteik bemutató prezentációit is elkészítették a résztvevők.

Az „Amatőr művészeti csoportok mentorálása” képzés során a közművelődési szervezetekben, közösségi szintereken dolgozó szakemberek, és az amatőr művészeti mozgalomban közvetlenül részt vevő csoportvezetők képessé válhattak a saját és szomszédos települések közművelődési szervezeteiben mentori szerepkör ellátására az amatőr művészeti csoportok körében. A résztvevők megismerték az amatőr művészeti csoportok működését, a mentorálási folyamat során használható támogató eszközöket, technikákat, a mentorálási folyamatok végigkövetésének módszereit, illetve fejleszthették a feladat ellátáshoz szükséges gyakorlati készségeiket. A képzés zárásaként mentorálási folyamatot készítettek saját amatőr művészeti csoportjaik aktuális helyzetéhez kapcsolódóan.

A „Többfunkciós kulturális intézmények vezetőinek képzése” olyan határon túli szakemberek-

rom különböző helyszínen tartottuk meg, amivel azt szeretnénk volna elérni, hogy a Vajdaság minden magyarlakta településéről elérhető legyen a képzés, illetve így adtunk nagyobb lehetőséget a megfelelő dátum kiválasztására is. Tehát a tréningmódszereket alkalmazó műhelymunka háromnapos volt, és mindhárom helyszínen ugyanazokat a kompetenciákat fejlesztették a trénerök ugyanazokkal a gyakorlatsorokkal. (A Vajdaság Szerbia területén fekszik, amely nem tagja az Európai Uniónak, ezért a magyar állam által elismert képzéseket csak hosszas adminisztratív procedúrát követően lehetne megvalósítani, így a képzés helyett műhelysorozat szervezése mellett döntöttünk.)

A műhelymunka fő témakörei között szerepelt a közösségépítés, a közösségszervezés és a közösségfejlesztés módszereinek megismerése; egy település közösségi tervezésre alapozott fejlesztési folyamatának megtervezése tréningmódszerekkel; a településfeltárás, a közösségi tervezés és a forrásteremtés néhány módszerének megismerése; együttműködési technikák – hálózatosodás, kommunikáció és marketing, közösségi bevonás és az érdekérvényesítés gyakorlatai; a kulturális gazdaságfejlesztés modellje, valamint a különböző amatőr

nek szolgált a legtöbb információval, akik kisebb-nagyobb intézményeket, szervezeteket működtetnek a határon túli közösségek kulturális összefogására. Cél, hogy a képzés elvégzésével a szakember vezetői kompetenciáit fejlessze, és képes legyen átlátni a közművelődési intézményekre, a könyvtárakra és a múzeumokra vonatkozó elképzeléseket, tudja megkülönböztetni és tudjon alkalmazkodni a különböző intézménytípusokhoz. Képes legyen az intézmények hatékony, korszerű irányítására. Sajátítsa el továbbá azt a tudást, amely segítségével vezetőként képes lesz az intézményben előforduló problémás helyzetek hatékony, eredményes megoldására, a munkatársak számára a megfelelő munkahelyi környezet megteremtésére. A képzés végén a résztvevők az elméleti ismereteikről teszt formájában, a gyakorlati ismereteikről egy-egy intézményhez kötődő szakmai dokumentum (szervezeti és működési szabályzat, éves költségterv stb.) benyújtásával adtak számot.

Az erdélyi képzéseket az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.

Képzések a Vajdaságban

A háromnapos szakmai műhelysorozatot a Nemzeti Művelődési Intézet a Vajdasági Magyar Művelődési Intézettel és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel együttműködésben valósította meg három csoportban. A célcsoportot a vajdasági magyar művelődési egyesületek és szakcsoportok csoportvezetői és önkéntes segítői adták a tömbmagyarság és a szórvány területéről egyaránt. Ugyanazt a műhelysorozatot há-

Képzés a Felvidéken

A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet kezdeményezésére a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai támogatásával indult el az „Értékfeltárás a helyi közösségekben” című szakmai program a Felvidéken.

A tréning során a résztvevők átfogó képet kaptak a kulturális értékek fogalmáról, rendszeréről, az értékfeltárás módszereiről, a helyi értékek gyűjtésének, gondozásának és közzétételének technikáiról. Megismerték az értékfeltárással kapcsolatos alapvető elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyek alkalmazásával képessé válnak az értékfeltáró munka folyamatainak önálló végzésére, a közösségi munka mentorálására. Az értékek feltárásán túl megismerték a helyi, tájegységi, felvidéki külhoni, nemzeti értékek közé való felterjesztések adminisztratív tennivalóit. Megismerkedtek a Kárpát-medencei magyar kulturális értékek és értékfeltárás magyarországi és felvidéki jó gyakorlataival. Betekintést nyertek az értékek feltárásának közösségi módszertanába, a helyi feltárás

művészeti csoportok (tánc, kórus, báb, színjátszás, kézművesség stb.) hatékony vezetésére irányuló ismeretek és képességek elsajátítása.

A háromnapos közös munka keretében elsajátított módszerek alkalmazására a résztvevők projektfeladatot kaptak, amelyet a nyár folyamán kellett összeállítaniuk. Választható projektfeladat volt egy értéktári felterjesztés, vagy egy közösségi felmérés a saját településen, vagy egy megvalósításra váró kulturális projektterv összeállítása. Az őszi időszak elején pedig egynapos műhelymunkán ezeket bemutatták, a trénerekkel megvitatták, és ez alapján a képzés teljesítéséről részvételi oklevelet kaptak.

A vajdasági műhelysorozatokat a Csoóri Sándor Alap támogatta.

latok és együttműködések jelentőségét, a megvalósult módszertanok, jó gyakorlatok és tapasztalatok továbbadásának fontosságát.

A képzés a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet és a Nemzeti Művelődési Intézet működési forrásaiból valósult meg.

A képzések oktatói voltak a határon túli képzéseken a Nemzeti Művelődési Intézetből 2018-ban:

– Závogyán Magdolna, ügyvezető

– Szedlacsek Emília, szakmai szolgáltatások igazgatója

– Dr. Juhász Erika, kultúrakutatási és képzési igazgató

– Kárpáti Árpád, kiemelt programok igazgatója

– Kary József, szolgáltatásfejlesztési igazgató

– Babicsné Hegedűs Katalin, társadalmi kapcsolatok igazgatója

– Tölcsér Tímea, projektvezető

– Angyal László, Hajdú-Bihar megyei irodavezető

– Csóka Eszter, Pest megyei irodavezető

– Dohorné Kostyál Zsuzsanna, Csongrád megyei irodavezető

– Máté Lászlóné, Nógrád megyei irodavezető

– Sipos Andrea, Békés megyei irodavezető

– Csulák-Muliter Mariann, Kultúrakutatási és Képzési Igazgatóság szakmai koordinátora

– Dr. Kelemen Éva, Heves megyei módszertani referens

– Kémeri Judit, Nógrád megyei módszertani referens

– Lipták-Belányi Barbara, Békés megyei módszertani referens

– Sotkó Levente Attila, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei módszertani referens

megtervezésének folyamatától az értékiállítás megrendezésén át, a helyi értékre alapuló értéktár klub működésének megszervezéséig. Tájékoztatást kaptak továbbá az adatbázisok feltöltésének menetéről, a helyes dokumentáció (fotózás, videózás) elkészítésének fortélyairól, a műemlékvédelem és az önkormányzatok kapcsolatáról, szerepéről, valamint a „Felvidéki település-mustra” internetes adatbázis feltöltésének lépéseiről.

A tréningre a Felvidék szinte minden részéről érkeztek szakem-

berek (települési, tájegységi értéktár bizottságok, közművelődési intézmények közművelődéssel foglalkozó munkatársai, pedagógusok, valamint a Csemadok helyi szervezetei, polgári társulások, civil szervezetek aktivistái), akik aktívan bekapcsolódtak a közös gyakorlatokba és az egyéni feladatokba egyaránt. A résztvevők egyhangúlag szorgalmazták az értéktár további szakmai műhelyeit, és hasonló képzések megszervezését a jövőben akár más-más régiókban is. Kiemelték a személyes kapcsos-

Képzésekkel a jövő közösségi művelődéséért 2019-ben is

A határon túli szakemberképzések mindegyik fél számára hasznosak, élménydúsak, számos tapasztalattal szolgálók voltak. A közös gondolkodást és közös szakmai nyelvezetet megalapozó elméleti alapvetések ugyanúgy fontosak ezekben a képzésekben és műhelyekben, mint az akár azonnal alkalmazható gyakorlati készségfejlesztő elemek. A képzések hatására tovább erősödtek a határon túli magyar értéktárak, tudatosabbá váltak az amatőr művészeti tevékenységek, és igény fogalmazódott meg a folyamatos szakmai képzésekre és eszmecserekre.

A Nemzeti Művelődési Intézet mind a Magyarországon tevékenykedő közművelődési szakemberek és leendő szakemberek képzésében, mind a Kárpát-medencei magyarság vonatkozásában a magyar közösségek vezetőinek, szakembereinek, önkénteseinek továbbképzésében jelentős feladatokat visz tovább 2019-ben is. A képzések és műhely-

munkák folyamatossága a folyamatos szakmai fejlődés alappillére, így az eddig három térségben (Erdély, Felvidék, Vajdaság), valamint Kárpátalja és Muravidék területén is tervezzük a 2019-es évben a szakmai képzések és továbbképzések folytatását. Különösen fontos ez annak okán, hogy a határon túli térségben rendkívül kevés lehetőség van helyben olyan szakképzésekbe, felsőfokú képzésekbe bekapcsolód-

ni, amelyek a közösségek fejlesztését és szervezését célozzák meg. De ezen túl még rövid idejű (30-90 órás) szakmai alapozó képzésekből és továbbképzésekből is nagy hiány van. A képzések és közös gondolkodás alapot adnak a közös szakmaiságnak, az pedig a határon túli magyarság kulturális értékörzésének, így a képzések és szakmai műhelyek a határon túli magyar kultúra jövőjének alapját jelenthetik.

DR. JUHÁSZ ERIKA okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett 1998-ban, majd ugyanitt (az akkor már Debreceni Egyetemen) szerezte meg a PhD fokozatát 2005-ben. A Debreceni Egyetem oktatója 20 éve, jelenleg tanszékvezető docense. Emellett 2015 óta a Nemzeti Művelődési Intézetben az országos közművelődési képzési és kutatási folyamatok vezetője, jelenleg mint kulturakutatási és képzési igazgató. Számos civil szervezet aktív tagja, elnöke a Kultúrász Közhasznú Egyesületnek, alelnöke a Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesületének, valamint a Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesületének. Az MTA köztestületi tagja, alelnöke az MTA PTB Andragógiai Albizottságának, elnöke az MTA DAB Művelődéstudományi Bizottságának. Főszerkesztője a *Kulturális Szemle*, valamint a *Felnőttképzési Szemle* folyóiratoknak, szerkesztőbizottsági tagja a *Hungarian Educational Research Journal*, valamint a *Scientific Journal: Psychology and Patopsychology of Child* nemzetközi folyóiratoknak. Fő kutatási területei: közösségi művelődés, közművelődés és képzés-felnőttképzés kapcsolata, a felnőttképzés és a közösségi művelődés intézményrendszer, módszertana, közösségfejlesztés, civilek a kultúrában és az oktatásban. Fő műve: A felnőttek képzése és művelődése egykor és ma Magyarországon (2016., Csokonai Kiadó, Debrecen, elérhető: <http://mek.oszk.hu/16200/16283/>).

CSULÁK-MULITER MARIANN 2009-ben végzett az Eszterházy Károly Főiskola andragógia alapszakán felnőttképzés szervező és művelődésszervező szakirányon, majd 2012-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem andragógia mesterszakán. 2009-2011 között az Egri Kulturális és Művészeti Központban felnőttképzési szolgáltatási koordinátorként tevékenykedett egy Európai Unió által támogatott projektben, majd ugyanitt képzési felelősként dolgozott. 2011–2013 között pályázati és projektkoordinátor egy pályázati cégnél, 2013-tól oktatás- és vizsgaszervezőként, majd képzési központ vezetőként dolgozott a Perfekt Zrt. Heves Megyei Irodájában. 2014 novembere óta a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa megyei módszertan, majd országos képzési és fejlesztési folyamatok területén.